

MIŠLJENJA

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

518. PLENARNO ZASJEDANJE EGSO-A ODRŽANO 13. I 14. SRPNJA 2016.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Utjecaju mogućeg dodjeljivanja statusa tržišnog gospodarstva Kini (radi instrumenata trgovinske zaštite) na ključne industrijske sektore (te na radna mjesta i rast)”

(samoinicijativno mišljenje)

(2016/C 389/02)

Izvjestitelj: g. Andrés BARCELÓ DELGADO

Suizvjestitelj: g. Gerald KREUZER

Dana 21. siječnja 2016., sukladno članku 29. stavku 2. Poslovnika, Europski gospodarski i socijalni odbor odlučio je sastaviti samoinicijativno mišljenje o temi:

„Utjecaj mogućeg dodjeljivanja statusa tržišnog gospodarstva Kini (radi instrumenata trgovinske zaštite) na ključne industrijske sektore (te na radna mjesta i rast)”

(samoinicijativno mišljenje).

Savjetodavno povjerenstvo za industrijske promjene (CCMI), odgovorno za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojilo 22. lipnja 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 518. plenarnom zasjedanju održanom 13. i 14. srpnja 2016. (sjednica od 14. srpnja 2016.), sa 194 glasa za, 4 protiv i 3 suzdržana.

1. Zaključci i preporuke

1.1. Nije prihvatljivo da Kina posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva jer ne ispunjava četiri od pet kriterija utvrđenih praksom Komisije i ne poštuje Osnovnu uredbu (Uredba Vijeća (EZ) 1225/2009).

1.2. Iako izvori daju različite rezultate, EGSO priznaje da će na stotine tisuća radnih mjesta nestati ako izgubimo alate kojima se jamči slobodna i poštena trgovina s Kinom, što je neprihvatljivo.

1.3. Gubici bi bili koncentrirani u određenim sektorima i regijama, poput sektora aluminija, bicikala, keramike, ferolegura, stakla, papira, solarnih ploča, željeza i guma. Stoga se preporučuje provođenje daljnjih sektorskih i zemljopisnih studija.

1.4. Zahvaćeni bi bili uglavnom proizvođači ili potrošači intermedijarnih proizvoda, zbog čega privatni potrošači vjerojatno neće imati koristi od smanjenja antidampinskih mjera.

1.5. Industrijski sektori koji koriste dampinške proizvode imali bi kratkoročno koristi od subvencioniranog uvoza. Ipak, srednjoročno bi također mogli biti u opasnosti jer Kina potiče silazne sektore s dodanom vrijednošću. U tom smislu prijetnju predstavljaju i loši rezultati Kine u području prava industrijskog vlasništva.

1.6. Radna mjesta u industriji rijetko se mogu vratiti nakon što se izgube. Ako pojedinci koji su izgubili posao uspiju ponovno pronaći posao, vrlo je vjerojatno da će imati manje plaće na radnim mjestima na kojima se njihove vještine ne cijene. Zamjena kvalitetnih radnih mjesta u industriji slabo plaćenim, nesigurnim poslovima također može dovesti do povećanja nejednakosti u našem društvu.

1.7. EGSO stoga smatra da bi dodjela statusa tržišnog gospodarstva Kini ozbiljno dovela u opasnost industriju EU-a i radna mjesta u njegovim proizvodnim pogonima. Ugrozila bi se mogućnost ponovnog pokretanja europske industrije visokokvalitetnim i stabilnim zapošljavanjem te uvođenjem i širenjem tehnoloških inovacija, istraživanja i razvoja, što su ključni pokretači za osiguravanje održive dinamike europskog gospodarskog i socijalnog sustava.

1.8. U tom bi kontekstu dodjela statusa tržišnog gospodarstva Kini ozbiljno dovela u opasnost industrijska područja i lokalne proizvodne sustave MSP-ova čiju proizvodnju ugrožavaju kineske nepravedne prakse tržišnog natjecanja. Time bi se stvorio rizik od gubitka specijalizirane proizvodnje MSP-ova te obrtničkih i visokospecijaliziranih radnih mjesta koji su okosnica europske proizvodne strukture.

1.9. EGSO poziva EK, EP i Vijeće da promiču međunarodno pošteno tržišno natjecanje kao način da se aktivno brane ta radna mjesta i vrijednosti europskog društva kao i način da se potaknu prihodi i bogatstvo u Europskoj uniji.

1.10. Obrana tih radnih mjesta i povezanih ulaganja u EU-u nije korisna samo u gospodarskom smislu, već potiče i društvenu i ekološku održivost. Preseljenje proizvodnje iz vrlo učinkovitih mjesta proizvodnje u pogledu resursa i energije u Europi u kinesko gospodarstvo koje se temelji na ugljenu spriječilo bi naše ambicije na području klimatskih promjena i održivog razvoja. U Kini je poštivanje prava radnika i ljudskih prava i dalje problematično.

1.11. Ove zaštitne mjere moraju biti u skladu s europskim zakonima i međunarodnim ugovorima. Pri tome je također potrebno obvezati treće strane na izvršenje sporazuma i uzeti u obzir pregovore održane s glavnim trgovinskim partnerima kao što je SAD. Učinkoviti instrumenti trgovinske zaštite osiguravaju pošteno tržišno natjecanje. Oni su potrebni za budućnost europske industrije i postizanje cilja povećanja udjela industrije u BDP-u na 20 %.

1.12. Sve dok Kina ne ispunjava pet kriterija EU-a za dobivanje statusa tržišnog gospodarstva, Komisija bi trebala koristiti nestandardnu metodologiju prilikom provođenja antidampinških i antisubvencijskih istraga o kineskom uvozu u skladu s preostalim važećim dijelom odredaba iz odjeljka 15. Protokola o pristupanju Kine WTO-u.

1.13. Zadržavanje industrija u EU-u temelj je zdravih mreža za istraživanje i razvoj koje su od ključne važnosti za budućí rast i pronalaženje rješenja za naše „velike društvene izazove” (starenje, energija, klima, zdravstvena skrb i mobilnost).

1.14. Mala i srednja poduzeća nemaju dovoljno sredstva za pokretanje antidampinških mjera niti za potpunu suradnju s Europskom komisijom u istragama. EGSO traži pojednostavljen pristup za sektore u kojima je važno sudjelovanje malih i srednjih poduzeća.

1.15. Ovo mišljenje, u kojem se prepoznaje strateška važnost ovog pitanja, početak je, a ne kraj angažmana EGSO-a, EGSO namjerava razviti kontinuirani angažman i preporučuje uspostavljanje projekta o statusu tržišnog gospodarstva Kine kako bi Odbor mogao pratiti ovo pitanje u ime civilnog društva. Potrebno je dodijeliti odgovarajuća sredstva za tu zadaću.

2. Uvod

2.1. Prema propisima WTO-a država može nametnuti antidampinške pristojbe, pored carina, na proizvode iz trećih zemalja ako se određenom istragom pokaže da ti proizvodi ulaze u zemlju po cijenama nižima od domaćih, čime se nanosi šteta lokalnoj industriji. Kada se Kina u prosincu 2001. pridružila WTO-u, prijelazni sporazum za njezino pristupanje omogućio je Kini da se prema njoj odnosi kao prema zemlji bez tržišnog gospodarstva u antidampinškom postupku ako kineske tvrtke ne bi mogle dokazati da su radile u skladu s načelima slobodnog tržišta. Trenutačni status Kine kao zemlje bez tržišnog gospodarstva nudi mogućnost uporabe cijena određene analogne zemlje umjesto domaćih cijena (koje su u zemljama bez tržišnog gospodarstva često umjetno niske zbog državne intervencije) za izračunavanje dampinške marže. Uporaba metodologija netržišnog gospodarstva opisana je u odjeljku 15. Protokola o pristupanju Kine WTO-u, ali odredba iz Odjeljka 15. točke (a) podtočke ii. istječe u prosincu 2016. Ovaj prestanak važenja obvezat će Komisiju da promijeni metodologiju za utvrđivanje usporedivosti cijena u antidampinškom postupku.

2.2. Mišljenje EGSO-a se usredotočuje na utjecaj mogućeg odobravanja statusa tržišnog gospodarstva Kini i promjene metodologije instrumenata trgovinske zaštite na industriju i zapošljavanje. To je neovisno od pravne rasprave s obzirom da EGSO ovu temu smatra iznimno važnom za industriju EU-a i poslove vezane uz nju.

2.3. Europski parlament odobrio je s velikom većinom rezoluciju kojom se poziva na primjenu nestandardne metodologije koja je u skladu s Protokolom o pristupanju Kine WTO-u, a kojom se omogućava učinkovita uspostava slobodnog i poštenog trgovinskog okvira.

3. Opće napomene

3.1. Što se tiče gospodarstva, EGSO primjećuje sljedeće:

3.2. Kina je u posljednjih 15 godina doživjela neviđen rast koji je promijenio globalnu sliku industrije i trgovine. Kineski model rasta temelji se na ulaganjima koja su, prema podacima MMF-a, činila 46 % njezina BDP-a u 2015. godini. Ta brojka premašuje udio ulaganja u drugim razvijenim gospodarstvima kao što su EU (19 %) i SAD (20 %).

3.3. Veličinu i brzinu promjena uglavnom određuje država. EGSO priznaje da Kina nije tržišno gospodarstvo kao što to definira EU te o ovom pitanju postoji opći konsenzus izvan institucije. Svjetska banka izvještava da se „država uvelike i izravno upliće u dodjelu sredstava putem administrativnih kontrola i kontrola cijene, jamstava, smjernica za kredite, prevladavajućeg vlasništva nad financijskim institucijama⁽¹⁾ i regulatornih politika“.

3.4. Postoje brojni primjeri prekoračenja u kineskom razvoju. Zemlja je potrošila 6,6 milijardi tona cementa od 2011. do 2013. godine, što je više od SAD-a u cijelom 20. stoljeću (4,4 milijarde). To znači da je Kina u tri godine upotrijebila onoliko cementa koliko je bilo potrebno da se izgradi cijeli SAD tijekom jednog stoljeća. Osim neučinkovite uporabe resursa, izgrađeni su veliki industrijski kapaciteti za proizvodnju takve količine materijala u vrlo kratkom razdoblju.

3.5. Kina je počela mijenjati svoj model prema rastu koji je više usmjeren na potrošnju i pružanje usluga. Gospodarstvo se suočava s usporevanjem, što znači da značajan dio proizvodnje kineske teške industrije neće pronaći svoje kupce u Kini.

3.6. Europska gospodarska komora u Kini izvještava da se značajna prekapacitiranost već pojavila u proizvodnji sirovog čelika, aluminijske, cementa, kemikalija, u brodogradnji, rafiniranju, proizvodnji ravnog stakla, papira i kartona. Kineska vlada to priznaje te je odlučila smanjiti kapacitet sirovog čelika za 100 milijuna na razinu od 150 milijuna tona do 2020.⁽²⁾ a proizvodnju ugljena za 500 milijuna tona u istom razdoblju⁽³⁾.

⁽¹⁾ Svjetska banka, China Economic Update, lipanj 2015.

⁽²⁾ Suzbijanje viška kapaciteta metala (*Curb to be placed on metal overcapacity*), English.gov.cn, veljača 2016.

⁽³⁾ Smjernice za kapacitete ugljena (*Coal capacity guideline issued*), English.gov.cn, veljača 2016.

3.7. Bez obzira na ove namjere, smanjenje ukupnog kapaciteta bit će dugoročna zadaća. Tvornice koje su zatvorene u posljednjih deset godina zamijenjene su modernijima i produktivnijima, a problem samo raste. Potražnja kućanstava za intermedijarnim proizvodima nikada neće zamijeniti industrijsku potražnju.

3.8. EU je u 1980-ima i 1990-ima prošao dug i težak postupak kako bi riješio ovaj problem, a ne postoji brzo rješenje ni za Kinu.

3.9. Dakle, kombinacija prekapacitiranosti i slabe domaće potražnje dovodi do viška proizvodnje, koji zatim pokušava pronaći svoj put na međunarodna tržišta.

3.10. EGSO upućuje na podatke koji se odnose na kineski izvoz.

3.10.1. Prema WTO-u, Kina je najveći izvoznik proizvoda diljem svijeta, s udjelom od 18 %. Od 2010. taj se udio povećao za 20 %. Tijekom 2014. kineski izvoz porastao je za 6 %, dok je u ostatku svijeta porastao za 3,5 %. Ako analiziramo razdoblje 2010. – 2014., povećanje u Kini iznosilo je 49 %, odnosno dvostruko više nego u ostatku svijeta.

3.10.2. Podaci iz kineskog Državnog zavoda za statistiku pokazuju da su proizvodi s najvećim rastom u 2014. bili cink i cinkove legure (+ 2 360 %), pamuk (+ 100 %), koks (+ 82 %), diode i drugi poluvodiči (+ 61 %) i valjani čelik (+ 50 %). Od 2010. udvostručio se izvoz pamuka, valjanog čelika te dioda i ostalih poluvodiča, dok je prodaja koksa, cinka i cinkovih legura utrostručena.

3.10.3. Očekuje se da će se ovaj trend rasta izvoza nastaviti u sljedećih nekoliko godina jer prognoze upućuju na smanjenje kineske domaće potražnje. Ako su europski instrumenti trgovinske zaštite znatno slabiji od onih koje imaju naši trgovinski partneri, sadašnji izvoz iz Kine u zemlje NAFTA-e ili u Japan mogao bi biti preusmjeren u EU.

3.10.4. Ovaj model rasta temeljen na izvozu stvorio je veliki deficit od 137 milijardi EUR (48,8 milijardi EUR u 2000.) u bilanci EU-a u pogledu trgovine robom jer je uvoz EU-a iz Kine dvostruko veći od njegova izvoza u Kinu.

3.10.5. U tom je kontekstu Kina pokrenula inicijativu „Jedan pojas, jedan put” usmjerenu na aktivnosti vezane uz izgradnju prometne infrastrukture (željeznica, autocesta i pomorskih prometnih putova), čiji je glavni cilj da se u uvjetima bez tržišnog natjecanja kineskim poduzećima osigura pristup euroazijskim tržištima uključenima u inicijativu i da se ta tržišta iskoriste kao nova tržišta za sektore s prevelikom proizvodnjom. Dodjela statusa tržišnog gospodarstva predstavlja znatan rizik za europska poduzeća iz država članica EU-a uključenih u inicijativu „Jedan pojas, jedan put”.

3.11. Činjenice o praksama dampainga

3.11.1. Ovaj snažni porast kineskog izvoza djelomično je ostvaren kroz nepoštene prakse, što dokazuju i brojni dampaingški predmeti pokrenuti u skladu s propisima WTO-a.

3.11.2. Kina je zemlja koja je najviše pogođena antidampaingškim mjerama. Ona je bila predmetom 34 % trgovinskih istraga, pri čemu je nametnuto 667 mjera. Samo u 2015. godini bilo je na snazi ili je bilo pokrenuto 76 antidampaingških mjera protiv Kine.

3.11.3. Među mjerama donesenim protiv Kine njih 67 % bilo je povezano s industrijama kao što su tekstilna industrija i industrija odjevnih predmeta te industrije keramike i stakla, baznih metala, plastike, strojeva i električne opreme te petrokemijskih proizvoda. Prošle godine 79 % mjera nametnutih Kini bilo je usmjereno na te sektore.

3.11.4. Europska unija jedan je od najaktivnijih sudionika u svjetskoj trgovini i čini 15,8 % ukupne trgovine, no samo su 133 antidampaingške mjere bile usvojene protiv nje. Ta brojka predstavlja 7 % slučajeva na svjetskoj razini. S druge strane, Kini je nametnuto 47 % takvih mjera i samo u 2015. bila je kažnjena u tri slučaja.

4. Posebne napomene o gubicima radnih mjesta u Europi

4.1. Izravno pogođeni sektori:

4.1.1. S teoretskog stajališta, status tržišnog gospodarstva Kine imao bi negativne učinke na dobrobit EU-a. Liberalizacija trgovine od ključne je važnosti za EU. Ona ima pozitivne mrežne učinke, iako uvijek postoje sektori u kojima će se stanje pogoršati.

4.1.2. U ovom slučaju EGSO ističe da ovdje nije riječ o postupku pregovaranja u sklopu kojeg se uklanjaju prepreke na objema stranama. Kina ne bi dala ništa zauzvrat, dok bi EU jednostrano smanjio svoju mogućnost nadoknade narušavanja tržišnog natjecanja uzrokovanog nepoštenom potporom koju su pružile kineske središnje i lokalne vlasti.

4.1.3. EGSO smatra da su industrijska radna mjesta već prebačena u inozemstvo. U razdoblju 2000. – 2014., europska industrija izgubila je 6,7 milijuna radnika, 12 % od početne brojke od 56,3 milijuna. U istom razdoblju indeks obujma uvoza porastao je za 144 %. Istraživanja u SAD-u, gdje je industrijski sektor manji od onoga u EU-u, pokazuju da je od 1999. do 2011. otprilike 985 000 industrijskih radnih mjesta izgubljeno zbog povećanog prodora kineskog uvoza⁽⁴⁾.

4.1.4. Do gubitka radnih mjesta nije došlo samo u temeljnim industrijama nego i u inovativnim industrijama. Najmodernija industrija mobilne telefonije nestala je s tržišta. U industriji koja je od ključnog značaja za našu budućnost, kao što su fotonaponski paneli, od 2010. do 2012. godine 34 proizvođača pokrenula su stečajni postupak, dva su napustila svoju djelatnost, petero ih je u cijelosti ili djelomično obustavilo proizvodnju, a troje su preuzeli kineski ulagači⁽⁵⁾.

4.1.5. Posebice su u opasnosti sektori koji su od strateške važnosti za kineske petogodišnje planove: aluminij, bicikli, keramika, staklo, dijelovi za motorna vozila, papir te čelik.

4.1.6. Različite institucije provele su procjene učinka. Europska komisija naručila je studiju, ali ona još nije objavljena, zbog čega EGSO ne može analizirati stajalište Komisije o ovom hitnom pitanju.

4.1.7. Institut za ekonomsku politiku procjenjuje štetu na otprilike od 1,7 do 3,5 milijuna ugroženih radnih mjesta u EU-u. Ta se procjena temelji na modelu ulaznih i izlaznih podataka koji uzima u obzir izravne gubitke (izravno pogođeni rastom uvoza), neizravne gubitke (industrija dobavljača i prerađivačka industrija za one koji su izravno pogođeni) i gubitke zbog ponovne potrošnje (nastali zbog smanjenih prihoda i troškova kućanstava). Glavni nedostatak ovog istraživanja jest taj da razmatra učinke cijelog kineskog uvoza, čak i onoga u sektorima koji nisu ni približno zahvaćeni.

4.1.8. Ako se u obzir uzmu samo industrije s antidampinškim mjerama, izravni i neizravni gubitak radnih mjesta bio bi od 0,5 do 0,9 milijuna. Prema izvješću, ukupno izravno zapošljavanje nastalo u industrijama osjetljivima na jačanje dampinškog uvoza iznosi 2,7 milijuna.

4.1.9. U studiji se ne izračunava učinak ponovne potrošnje samo u tim sektorima. Ona pokazuje da ugrožena radna mjesta u industrijama povezanim s antidampingom čine 60 % radnih mjesta u proizvodnim industrijama. Kad bi se taj isti omjer primijenio na neizravni učinak i učinak ponovne potrošnje, broj izgubljenih radnih mjesta mogao bi biti od 1,1 do 2,1 milijuna.

4.1.10. Drugo izvješće odnosi se na tri studije koje su naručila udruženja proizvođača čelika iz zemalja NAFTA-e u pogledu mogućih gospodarskih učinaka koje bi na njihove zemlje imala dodjela statusa tržišnog gospodarstva Kini. U izvješću se zaključuje da bi se, kad bi sve tri zemlje NAFTA-e dodijelile status tržišnog gospodarstva Kini, potražnja za radnom snagom smanjila za od 15 milijardi USD do 32 milijarde USD, a većina bi se dogodila u SAD-u. To bi se preslikalo na smanjenje radnih mjesta za procijenjenih 0,4 do 0,6 milijuna.

⁽⁴⁾ Za uravnoteženu trgovinu EU-a i Kine (*For balanced trade EU – China*), Socialists and Democrats, ožujak 2016.

⁽⁵⁾ Pošteni uvjeti tržišnog natjecanja (*Fair competition*), EuProSun.

4.1.11. Obje studije temeljene su na makroekonomskim modelima opće ravnoteže. Međutim, kad bi studije ove vrste bile zasebno provedene u pogledu gospodarskih područja kao što su EU i NAFTA, EGSO smatra da bi jednostrano dodjeljivanje statusa tržišnog gospodarstva Kini gotovo sigurno dovelo do izravnog pada dobrobiti s brojkom od najmanje nekoliko stotina tisuća izgubljenih radnih mjesta, što znači da bi vrlo vjerojatno približno milijun ljudi morao naći neki drugi način zarađivanja za život.

4.1.12. Kako bi se procijenila vjerojatnost pojave tih gubitaka, EGSO skreće pozornost na nekoliko relevantnih posljedica:

- Damping uvoza ne događa se samo u slučaju proizvoda koji trenutačno podliježu antidampinškim mjerama. Ostale mjere proučava EK ili proizvođači. Tu je i lančana reakcija među proizvodima: nakon što se nametne antidampinška mjera vrlo je vjerojatno da će pogođeni izvoznici preusmjeriti svoj rad na izvozu na nezahvaćene proizvode.
- Učinak niskih cijena zbog dampinškog uvoza na druge proizvode iz istog sektora.
- Nakon što se izgube mogućnosti proizvodnje one se više ne mogu vratiti jer će nestati i cijeli ekosustav koji okružuje određenu industriju.

4.1.13. Što se tiče geografije, EGSO ponavlja da radna mjesta koja bi mogla biti izgubljena nisu ravnomjerno geografski raspoređena. Koncentracija izgubljenih radnih mjesta u pojedinim područjima može izazvati kritične situacije na tim lokacijama, iako druge regije u Uniji možda neće osjetiti teže posljedice. Zemlje koje bi bile najviše pogođene izgubile bi do 2,7 % radne snage.

4.1.14. U mnogim slučajevima ta se radna mjesta nalaze u velikim industrijskim postrojenjima koja su snažno povezana s gospodarskom i industrijskom strukturom. Nedavno smo svjedočili znatnim gubicima u sektorima kao što je npr. sektor čelika, u kojem nekoliko tisuća radnih mjesta ovisi o jednom poduzeću, koji su imali ogroman socijalni učinak na pogođene zajednice.

4.1.15. EGSO također naglašava kvalitetu radnih mjesta u industriji: radna mjesta u proizvodnji stabilnija su i u prosjeku bolje plaćena od radnih mjesta u drugim sektorima gospodarstva. Europska komisija istaknula je 2014. ⁽⁶⁾ da su mjesečne zarade za radnike u proizvodnji 5 % više od općeg prosjeka EU-a. U SAD-u su tjedne plaće u proizvodnji 8 % više nego na radnim mjestima koja nisu u proizvodnji. Te veće zarade rezultat su veće produktivnosti.

4.1.16. Industrija nudi kvalitetna radna mjesta za kvalificirane i polukvalificirane radnike, kojima bi bilo vrlo teško pronaći neki drugi posao s istim uvjetima rada. U takvoj situaciji sve manja uloga industrije pridonosi nejednakostima u našem društvu.

4.1.17. Prema istraživanju Eurofounda o radnim uvjetima, rad na nepuno radno vrijeme znatno je manje zastupljen u proizvodnji (12 %) u usporedbi s prosjekom za EU-28 (24 %). Radno vrijeme u proizvodnji također je znatno uređenije, a netipično radno vrijeme znatno je manje zastupljeno nego u gospodarstvu Europske unije u cjelini ⁽⁷⁾.

4.1.18. EGSO bi također htio izbjeći opasnost od oštećenja ekosustava znanja: proizvodnja je sektor s najvećom potražnjom za istraživačkim i razvojnim aktivnostima, a prisutan je i rastući trend da istraživanje i razvoj provode tvrtke za pružanje usluga usredotočene na inovacije ⁽⁸⁾. Prema studiji Konzorcija ECSIP, prosječni udio usluga u robi proizvedenoj u EU-u iznosi gotovo 40 % ukupne vrijednosti krajnje proizvedene robe. Većina tih usluga su distribucijske usluge (15 %), promet i komunikacije (8 %) te poslovne usluge koje se kreću od manje od 10 % do čak 20 % i više u državama članicama EU-a. Ova posljednja kategorija obuhvaća usluge kao što su istraživanje i razvoj, oglašavanje i istraživanje tržišta, inženjerske djelatnosti i usluge informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

⁽⁶⁾ Europska istraživanja o radnim uvjetima.

⁽⁷⁾ Konzorcij ECSIP, 2014.

⁽⁸⁾ Glavna uprava za vanjsku politiku, EP, 2016.

4.1.19. EGSO je već objavio mišljenje o važnosti promicanja viših regulatornih standarda za intelektualno vlasništvo zbog nepridržavanja pojedinih zemalja. To se ne bi smjelo zanemariti prilikom oblikovanja trgovinske politike EU-a.

4.2. **Sektori koji nisu izravno zahvaćeni instrumentima trgovinske zaštite:**

4.2.1. Procjena učinka jednostranog dodjeljivanja statusa tržišnog gospodarstva Kini mora u obzir uzeti potencijalne koristi u drugim sektorima, posebice za potrošače proizvoda za koje Kina ima, ili namjerava imati, snažnu proizvodnu djelatnost.

4.2.2. Mnoge industrije koje su dosad bile pogođene proizvođači su intermedijarnih proizvoda, tj. robe koja se preoblikuje i uklapa u konačne proizvode.

4.2.3. Globalna industrijska proizvodnja i dalje se nije vratila na razinu koja je postojala prije financijske krize. Dakle, postoji znatan višak industrijskih kapaciteta i kupci kineskih proizvoda koji podliježu antidampinškim mjerama mogli bi nabavljati zalihe iz trećih zemalja bez značajnog gubitka konkurentnosti.

4.2.4. Ako je Kini dopušteno povećavati svoj tržišni udio na nepravedan način i uspostavljati oligopolističku prednost, ona će bez sumnje to kasnije iskoristiti da ponovno podigne cijene, što će naštetiti potrošačkim industrijama u Europskoj uniji. Kina već djeluje na ovaj način kako bi potaknula lokalne industrije. Europski parlament⁽⁹⁾ predstavio je dokaze o mjerama koje ograničavaju trgovinu prirodnim resursima i koje bi mogle kršiti propise WTO-a. U 2009. Kina je predstavila svoj Razvojni plan za rijetke zemne metale za razdoblje 2009. – 2015., namećući izvozne kvote od 35 000 tona godišnje. Sljedeće su se godine cijene kineskih proizvoda od rijetkih zemnih metala utrostručile. Drugi primjer možemo vidjeti na tržištu elektronike, gdje Kina oporezuje izvoz dijelova znatno više od gotovih proizvoda kako bi zaštitila sastavljanje uređaja koje se obavlja na njezinu teritoriju.

4.2.5. Navedeni primjeri pokazuju da kineska politika potiče industrije s većim sadržajem dodane vrijednosti. Bez mogućnosti pokretanja antidampinških predmeta, sektori kao što su oprema ili automobilska proizvodnja također će u konačnici biti izloženi nepravednoj konkurenciji. Kina također ima rekordan broj kršenja prava intelektualnog vlasništva pa čak ni patenti ne bi bili od velike koristi u održavanju inovativnih industrija unutar granica EU-a.

4.2.6. Dugoročno, dodjeljivanje statusa tržišnog gospodarstva Kini naškodilo bi cijelom industrijskom lancu vrijednosti zbog negativnog utjecaja na inovacije. Postoji rašireno vjerovanje u EU-u da su inovacije jedini način da se naša društva natječu s konkurencijom koja se temelji isključivo na troškovima. Međutim, inovacije se više ne razvijaju u izoliranim laboratorijima. Suprotno tomu, anketa koju je proveo KPMG pokazala je da 85 % ispitanika iz globalne metalne industrije vjeruje da će partnerstva oblikovati budućnost inovacija za njihovu organizaciju. Više od tri četvrtine reklo je da su već sudjelovali u poslovnim modelima koji uključuju više suradnje s dobavljačima i kupcima. Stoga je nemoguće zamisliti da u budućnosti inovativne industrije neće biti dio mreža znanja.

4.3. **Dohodak EU-a**

4.3.1. Dugoročno i bez obzira na razvoj pojedinih sektora, bogatstvo u EU-u rast će na održiv način samo uz čvrst razvoj raspoloživog dohotka. Postojeće politike Komisije koje pogođuju stvaranju radnih mjesta i ulaganjima prihvaćaju tu činjenicu i trebaju se uzeti u obzir pri donošenju odluka za rješavanje ovog problema.

Bruxelles, 14. srpnja 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

⁽⁹⁾ Glavna uprava za vanjsku politiku Unije, EP, Bruxelles 2015.